

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		3 korona.
1 évre	Negyedévre	12 " "
6 hónapra	Negyedévre	5 " "
3 hónapra	Negyedévre	20 " "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

Egyeszedék ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Az immunitás határa.

— nov. 20.

A Nessi-eset parlamenti tárgyalása iránt rendkívüli érdeklődést tanusít a nyilvánosság. De minden nagyrabecsülés mellett, melyet a képviselő ur ismerősei körében bizonyynyal élvez, aligha oly szerénytelen, hogy ezt az érdeklődést a saját személyiségének tulajdonítsa, mert valóban szabadságkérdésről van szó, a mandátum jogai és kötelességei akadálytalan gyakorlásának kérdéséről és ez az, a mi a nagy nyilvánosságot oly élénken foglalkoztatja.

Mert kodifikált mentelmi jogunk tulajdonképpen nincs, praejudiciu-mok szerint ítélünk, amint azokat Jellinek dr. volt képviselő ismeretes művében oly gondosan összegyűjtötte és ezért minden egyes felmerülő esetben óvatosan az alapelvhez kell magunkat tartanunk, ahhoz a privilegiumhoz, mely a képviselői állásban van.

Ezt a privilegiumot azonban, mint minden más privilegiumot, a legszigorubban kell értelmezni, ha az általános jog alapját a legaggasztóbb módon megingatni nem akarjuk.

Éppen mert az immunitás a parlamenti szabadságot védi, nem szabad határait annyira kiterjeszteni, hogy más szabadságokat fenyegetsenek. Hisz a jogállam lényege attól függ, hogy az egyes szervezett közhatalmak egymástól pontosan elkülönítessenek kompetenciáikban; a kompetenciák egymásba való átkapása a leglényegesebb ismertető jele az abszolutisztikus államnak.

Igy választottuk el a közigazgatást az igazságszolgáltatástól, ezt a törvényhozó hatalomtól és így hoztuk be a törvényhozó hatalmon belül pontos tagozatokat. Ujból való együvékeverés, még ha a parlament javára történék is, ismét visszatérés lenne az abszolutizmushoz, ha

a parlamenti abszolutizmus javára is. Tulságos messze vitt immunitás minden egyes képviselőt jog és törvény felett álló egyénné bélyegezne, minden egyes képviselőt felmentene attól, hogy ahhoz alkalmazkodják, amit a képviselők összességé, a parlament elhatároz és a király szentesít és csak ezzel lenne valóban megsemmisítve a jogegyenlőség.

A képviselő a külön védelmet, a sérthetetlenséget csak mandatum gyakorlatára vonatkozólag igényelheti. Mindenben, ami nincs a legszorosabb összeköttetésben a képviselő funkciójával, az általános törvény alá van, alá kell hogy legyen vetve.

Ha most az itt kifejtetteket a Nessi-esetre alkalmazzuk, kit a katonai hatóság egy fegyelmi ügyben megidézett, akkor a mentelmi bizottság ama konklúziójára kell jutnunk, hogy ez idézés által, mely a parlamenthez előlegesen intézett

A városi muzeum alapja.

Löfkovits Artur
gyűjteménye a műkiállításon.

— nov. 20.

Három termet tölt meg a városházán a debreceni műpártoló egyesület első műkiállítása.

A könyvtárszobát és a közgyűlési nagytermet a tárlat képei és szoborművei foglalják el. Országosan ismert jeles képművészek alkotásai sorakoznak itt egymás mellé. Kiváló mesterek több ízben megbirált, érdem szerint méltatott munkái, melyek felette alkalmasok arra, hogy a műizlést a nemes gyönyörködésre ide gyülekező művelt közönségben fejlesszék és terjesszék.

A vidéki képművészeti kiállítások valódi hivatása pedig éppen ez. Mert annyira még nem jutottunk, hogy a festő művészek új alkotásait egy-egy vidéki városba küldjék s tehetségük erejét, haladásuk mértékét, eszméiket, forogásukat itt

bocsássák először a nyilvánosság ítélőszéke elé.

Mig ellenben kitűzött cél csak az, hogy az izlés finomadjék, a közvetlen szemlélet útján a művészi érzék biztos irányt vegyen: a tegnap megnyitott műkiállítás mindenben elsőrendű művészi eszközökkel felel meg hivatásának.

A debreceni közönséget a két első terem látni valói mellett közvetlenül leginkább érdekelheti azonban a harmadik terem, mely a főjegyző hivatalos szobájából alakult át tárlati helyiséggé.

Ebben a harmadik teremben van ugyanis kiállítva Löfkovits Artur gyűjteménye, melyet a városi muzeumnak ajándékozott.

Városi muzeum még nincs; de alapja ime van már és ez az alap oly gazdag, értékes és ritka kincsekben bővelkedő, hogy Debrecen városát méltán lelkesítheti a városi muzeum mielőbb való létesítésére.

A szobát egészen megtölti a gyűjtemény.

Maga a gyűjtemény kiesiben valóságos muzeum. Nemcsak nevezetes érmei, hanem egyes ritkaságai is a legteljesebb figyelemre méltók. Nem helyi érdekű készség ez, melynek becsét az adná, hogy Debrecen multjával, művelődés történetével áll összefüggésben. Sőt inkább az a jellemző vonása, hogy a gyűjteményben alig akadunk debreceni vagy közel vidéki alkalmatosságokra.

Mindössze a hajdu-hadházi és a nagybányai lelet tárgyai nevezhetők meg a földrajzi fekvés révén helyi vonatkozásúnak. De ezek is legrégibb időkből valók. A hadhazi leletből származó három urnaszerű edény és a nagybányai lelet igen érdekes aranyos réz maradványai, melyek egy öntő műhely töredékei, a régi korszakok becses emlékei.

Azok a bronz edények is, melyek a római időkből kerültek napfényre valóság-

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz“ Debrecen, Főter, a városházzal szemben.

Ajánlja a teljesen szinmentes s kiváló jó hatású „Mollitergin“ arcz s kézbőr finomító szszépitő szerét, mely folyadék amig ártalmatlanságára nézve teljesen egyezik a vaselin s glicerinnel, hatásra rézve azokat jóval felülmulja. Hatása gyors s biztos. A szél kifújta arczot vagy kezeiket a legrövidebb idő alatt fehérré, puhává s üdévé teszi, s poudert alá is igen ajánlható. Mint bőrápoló szer páratlan! Egy üveg „Mollitergin“ ára 1 korona.

megkeresés nélkül történt, a mentelmi jog nem sértetett meg — legalább az eddig érvényben tartott nézetek szerint nem.

Miután teljesen hasonló ügy a parlamentet a mai napig nem foglalkoztatta, a katonai hatóságot eljárása körül bizonynyal csakis jó-hiszeműség vezette és miután semmiféle szabály nem kötötte s figyelmessé nem tétetett, nem járhatott el másképp, mint ahogy az nála eddig is uzus volt.

Hiszen ha a t. Háznak úgy tetszik, úgy is határozhat, hogy minden tiszteletcsökkentés, mely egy képviselőt fenyegetni látszik, annak tekintélyét s ezzel parlamenti működését is szintén befolyásolhatja.

Eszerint követelheti a Ház, hogy minden ilyen ügyet, mela eddig a fenyegetőhatóságokra nézve kötelező volt, ezentul a fegyelmi hatóságok is előzetesen jelentsenek be. Ez aztán új szabályt fog alkotni az immunitás értelmezésére vonatkozólag.

De eddigelé ez a szabály nem létezett és ezért nem is lehet azt a vádat emelni, hogy azon bárki is tultette volna magát. Jogilag ugyanis minden meg van engedve, amit valamely törvény kifejezetten nem tilt.

De lege lata tehát nem lehet mondani, hogy tiszteletlenség követtetett volna el a parlament és

az immunitás ellen; de lege ferenda szabad keze van a parlamentnek, ami mellett azonban bizonynyal nem fogja a külön szabadságot az általános szabadság rovására kiterjeszteni akarni.

Ily szempontokat tartva szem előtt, a parlament — reméljük — nyugodt, mert szigoruan tárgyilagos megvitatás alá fogja vonni a Nessi- esetet.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, nov. 18.

Széll Kálmán miniszterelnök beszéde volt a mai nap eseménye. Szentiványi Árpádnak személyes kérdésben, a Csorba-tó ügyében történt felszólalása után mindjárt a miniszterelnök állott fel szólásra és három óra hosszat beszélt nagy figyelemmel és érdeklődéssel, kiterjeszkedve az összes felmerült kérdésekre.

Zsufolt karzat hallgatta a miniszterelnököt, aki minden fáradság nélkül sokszor közbeszólásokra reflektálva fejtegette, hogy a paktumot meg nem sértette és az országnak az önálló vámterülethez való jogát föl nem adta. Az egész jobboldal, a mely különösen nagy számban volt képviselve, gyakori zajos helyesléssel adott kifejezést tetszésének.

Széll miniszterelnök mai beszédével az indemniti vita elérte csucspontját.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác, Láng Lajos, báró Fejérváry Géza és Cseh Ervin.

Elnök: fél tizenegykor megnyitja az ülést.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter négy jelentést terjesztett be a honvédmeházból és közös hadseregbeli tisztek áthelyezéséről.

A Csorba-tó.

A napirend előtt

Szentiványi Árpád felszólal és hivatkozva arra, hogy ellene összeférhetlenséget jelentettek be, bocsánatot kér, hogy személyes ügyet hoz fel. Elmondja az esetet, úgy ahogy megtörtént. 1901 szeptember havában a Tátrában járt. Ott Szentiványi József, akinek vendége volt, felmutatta Hohenlohe herceg levelét, a melyben 3 millió koronát ígér a Csorba-tóért, sőt ha a magyar állam nagyobb ajánlatot tesz, hajlandó azt is megadni. Ekkor mondtam Szentiványi Józsefnek, hogy erről a magyar kormányt értesíteni kell, nehogy a birtok idegen kézre kerüljön. (Elnök helyeslés.) Soha életében egy krajeért sem fogadott el senkitől és semmiféle mellék jövedelme sem volt egyéb, mint képviselői fizetése. Mégis némely lap úgy tünteti fel a dolgot, mintha sápot fogadott volna el. (Ohó kiáltások.) Kijelenti, hogy a mikor a Csorba-tóról levelet irt a földmivelési kormánynak, akkor képviselő sem volt és még az összeférhetlenségi törvény sem lépett életbe. Egyenként arra kéri a Házat, hogy utasítsa az összeférhetlenségi bi-

gos kínesei a muzeumnak, unikum számba mennek, melyeknek muzeumi értéke pénzben is pár ezer korona.

Nevezetesen a kőkorszakbeli fegyverek és szerszámok; továbbá a bronzszakból egy páratlan bronz fokos, igazi nagybecsű ritkaság.

Az érem gyűjtemény gazdagsága meglepő.

Görög, római és magyar pénzek gyönyörű ritka példányokkal vannak képviselve. A magyar pénznemek közt a legszebb ritka példány a Baresay erdélyi fejedelem arany pénze a XVII-ik századból.

Erdekesek a kőkorszakbeli nyilhegyek, továbbá ugyanebből az őskorból való ékszeres és különféle házi és hadi apróságok.

A mult idők emlékei ujulnak meg előttünk, midőn szemléljük az apró hamvvedreket, a római méceket, fibulákat, kőkéseket, a régi erdélyi vajdaserleget, az ős egyházi kancsókat és mellettük eleink drága boglárait, kőöntyűit, arany csipkéit és ezekkel ellentétben a római harcós karvédő vaskarikáit.

Pajzsok, sisakok, a keresztes hadjárattól való fegyverek, alabárdok, nyeregkápák és kisebb hadi szerek tartják a gyűjteményt.

Igen gazdag a muzeum esigagyűjteménye.

Feltűnő szép régi magyar kőedények, magyar motivumokkal ékesített erdélyi cserepek láthatók itt a Bethlen család fejedelmi kincseiből.

Személyi vonatkozásuak a Szilágyi Dezső miniszter tintatartója, tovább Jankó János eredeti toll és krétarajzai; valamint egy régi debreceni ház kőfelirata 1781-ből.

A gyűjtemény kiegészítő része egy pompás fegyverszoba. Egy teljes szoba-berendezés, csupa régi debreceni leletekből gyűjtött fegyverek díszítésül való felhasználásával.

E fegyverszoba ötletes összeállítású, eredeti ékességű darabjai közt van egy barna szekrény, melynek homlokát, ajtóit, sarkait, apró pisztolyok, zablák ékesítik. A szoba székeinek lábai régi puskákból és kardokból valók. A képállvány is csupa kard, karabély, puska veret. A fogas vitőből van, a fali pole kantárszár, nyereg,

zabla vasrészeiből. Az összeállítás fejlett mai izlés leleményére vall: de az egész készítés szinte visszaringatja a nézőt ama etűnt középkorbeli időbe, mikor páncélos lovag harsonái viszhangzottak a vár alatt s míg lebocsátották az árok fölől a hidat, a vár kis ablaka megnyit s rokkája mellől piruló hölgy lebbent az ólomkarikás ablakszárny elé, hogy kendőjét lengesse a hazatért hős üdvözlésére.

Valóban jó gondolat volt e gyűjtemény kiállítása. A debreceni közönség színéről színre láthatja, mily értékes ajándékkal vetette meg a városi muzeum alapját egy lelkes ember, aki hosszú évek fáradságos és költséges eredményét ritka áldozatkészséggel tette le egy nemes ügy oltárára.

Gyönyörködjék a debreceni közönség a tárlat két termében összegyűlt művészeti becsű alkotásokban; a harmadik terem gyűjteményét pedig nézze hálás örömmel és benső áhitattal.

Petur.

Vasárnap, e hó 16-án megkezdődött a

nagy karácsonyi vásár

Mezey Gyula

noi divat és ruhaalkak áruüzletében, hol mindennemű,

szakmába vágó cikkek igen jutányosan árusítatnak

Kérem a n. é. hölgyközönség szives látogatását.

zottságot, tekintsenek el a formáktól, hanem érdemlegesen tárgyalják az ügyet, hogy igazságos ítéletet hozhassanak. (Élénk helyeslés.)

Elnök kijelenti, hogy az összeférhetlenségi bizottságnak utasítást adni nem lehet. (Élénk helyeslés.)

Dedovics jegyző jelenti, hogy Lengyel Zoltán a magyar ipar és Hajdúlmire a felvidéki inség tárgyában interpellálni fognak.

Következett az *indemnitás*.

A miniszterelnök beszéde.

Szell Kálmán miniszterelnök: Az eddig történt számos felszólalás után reflektálni kíván az egyes megtámadásokra, de különösen egy nagy váddal akar hosszabban foglalkozni, a melyet többen ellene intéztek.

Előbb azonban kisebb dolgokkal akar foglalkozni. Első sorban jelenti, hogy nem tett le arról a szándékáról, hogy a költségvetés bírálatának és a szólásszabadságnak megnyirbálása nélkül rövidebbé tegye a költségvetés tárgyalását. (Helyeslés.) De a kérdést óvatosan kell megoldani és csak a házszabály módosítás útján.

Ez iránt pedig legközelebb előterjesztést fog tenni. (Helyeslés.)

A felszólalók nagy része bizalmi okból tagadta meg a javaslat megszavazását. Bár ebben velök egyet nem ért és már 1869 ben mint előadó is tiltakozott ellene, de hát — megengedi — a szokás bizalmi kérdéssé tette az indemnítást. Azt azonban, hogy Deák Ferenc ellene lett volna az indemnitásnak, mint azt Kossuth Deák beszédéből citálta, nagy tévedésnek tartja, mert a citátumnak folytatása is van, a hol Deák szükségesnek tartja a felhatalmazási javaslat benyújtását és megszavazását, mert nem szabad megengedni, hogy az ország költségvetés nélkül maradjon. (Tetszés.)

Kossuth Ferenc azt fejtegette a *pragmatica* sankció alapján, hogy ott közös költségekről szó sem volt és azt csak később találták ki. Ez sem áll, mert, mint a törvényt citálja, ott is intézkedtek már közös költségekről.

A nemzetiségi kérdés.

Ezután áttér Komjáthy beszédének a nemzetiségi kérdésben felhangzott vádjaira. Mindenekelőtt megjegyzi, hogy a mi a magyar nemzeti politikát illeti, őt korrekt magyar felfogásában, hogy a nemzeti államot kiépítse, mindenkit egyenlő bánásmódban részesítsen osztály, rang és felekezeti különbség nélkül, senki megingatni nem fogja. (Zajos helyeslés jobbról.)

Most pedig egyenként akar foglalkozni a Komjáthy vádjával. Első sorban hozta fel a brassói gimnázium ügyét, illetve „titkos” szubvencióját. Erre nézve már a múltban nyilatkozott. A román kormány kulturális szubvencióját alapítványnyá változtatta át és azt egyenesen a magyar államkincstárba fizeti be és mint a magyar állam ellenőrzése alatt nyújtott állami alapítvány kezeltetik. — Ezzel szemben a román kormány kijelentette, hogy a jövőben sem nyílt, sem titkos szubvenciót nem engedélyez semmiféle magyarországi célra. (Élénk helyeslés jobbról.)

Pichler Győző: Ez a román kultúrára szolgál! Mért helyeselnek?

Felkiáltások jobbról: De nem hazafiatalan célokra!

Szell Kálmán miniszterelnök: Semmiféle olyan rendeletet ki nem adott, mint a milyenről Komjáthy beszélt. A brassói ügyeket ellenőrzik és Wlassics miniszter maga személyesen is lenn járt Brassóban, a hol felülvizsgálta a dolgokat és közegeivel szigorú ellenőrzést gyakorolt. (Helyeslés.) Az is mondatott, hogy a főispánok paktumot kötnek a nemzetiségekkel. Ez sem áll és adatokkal bizonyítja, hogy paktumot nem kötöttek és a verscei főispán is csak magyarul mondogta el iktató beszédét. A nemzetiségi osztályt nem szüntette meg, hanem áttette a belügyminiszteriumba, a hol a rendőri osztálylyal együtt ügyelnek az izgatásra és arról jelentést tesznek. (Élénk helyeslés.) Fordítókról gondoskodva van úgy a sajtóosztályban, mint a belügyminiszteriumban. Komjáthy adatait egy könyvből merítette. Erre azt feleli, hogy nem minden igaz, a mi nyomtatva van. (Derűtség.) A délvidéki magyarellenes mozgalmakat nemcsak figyelemmel kíséri, hanem a legszigorubb intézkedéseket kéri azok ellenében. (Zajos helyeslés.) A mi a Mannra-ügyet illeti, nem áll az, hogy nem mer dönteni. Tiltakozik az ellen, hogy akár Sturdza, akár Goluchovski befolyást akarna gyakorolni reá, különben is sem ilyen felekezeti, sem más kérdésekben senkitől sem befolyásoltatja magát. (Zajos helyeslés.)

A választási jogot már kormányozása óta kiterjesztette és sok speciális törvényt alkotott, a melyeket fel is sorol. Társadalmunk gyarapodását óhajtja, 2100 leleneről gondoskodik most az állam és az embereket a magyar nemzetnek mentette meg. (Eljenzés.) Rátér ezek után az autonóm vámtarifa kérdésére. A szerződésben az áll, hogy az mindkét állam által felmondható 1907-ben, de nem felmondandó, a mi lényeges különbség. A tárgyalást azonban mindenesetre meg kellett indítani, mert különben a jelenlegi szerződés maradna hatályban. Azt azonban nem lehet mondani, hogy nincs tarifa. Mert igenis van, csupán a külföldi szerződések megkötése előtt kell gondoskodni az új vámtarifáról.

A paktumot betartotta, minden tekintetben. Azért helyt áll. Az önálló vámtarifa jogát fel nem adta, sőt azt fenntartotta. De mindaddig, míg a közös vámtarifa alapján boldogulhatásuk és a mig gazdasági érdekeink is annak fenntartását követelik, azt fenntartani igyekeznek. Mert azt kívánja az állam érdeke is. (Helyeslés.)

Tiltakozik ama feltevés ellen, hogy Horánszky Nándornak záros határidő alatt ígérte meg a miniszterséget. (Tetszés.)

A ki ismerte Horánszkyt, az ilyet fel sem tétélezhet. Ő maga kívánta őt miniszternek. (Tetszés.)

Beszéde további folyamán kijelenti a miniszterelnök, hogy az olasz borsvámklauzuláról mondottakat fentarja. Az új szerződésben nem tartja meg a sérelmes részeket. Az indemniti elfogadását kéri. (Zajos helyeslés, taps, éljenzés.)

Szünet után

Lengyel képviselő *interpellálja* báró Fejérváryt a magyar iparnak a hadseregben való támogatása érdekében.

Fejérváry báró feleli, hogy eddig is megtette, ezután is támogatni fogja a magyar ipar érdekeit.

A választ tudomásul vették.

Holnap a Nessi-ügyet tárgyalják.

Mi lesz a Zenedével?

— nov. 20.

Echegaray legújabb darabjának sokat mondó címet adott: *A halálos csönd*. Nem hiszem, hogy nem a debreceni Zenedére gondolt. Olyan csendesen, békésen pihenni, mint a mi közművelődési hivatásu zeneiskolánk, talán csak egy nápolyi lazzaroni tud.

Tegnap este szép szavakkal nyitotta meg *Puky* Gyula főispán a műpártoló egyesület által rendezett tárlatot. Gyönyörűség nézni a fiatal fának üde, erős hajtását, a fiatal egyesület által képkiallítás. A megnyitó beszédben felémlítelte a főispán a zenedét is. Arra gondoltam, hogy ha a városi zenede lomha géniusza nő alakban jelen lett volna, rózsássá festette volna pettyhüdt arcát a szégyen pirja.

Istenem, egy zenedétől csak nem szerénytelenség azt kívánni, hogy a zene elemeinek tanítgatásánál többet is tegyen! A közönség zenei nevelését, hazai zeneirodalom teljes mértékű felkarolását és fejlesztését és a gyönyörködtetést is, mint jogos követelésünket hányjuk a szemére, mert a zenének a gyakorlatban személyenként való oktatása korántsem végeél ám, — ezt elvégeznék becsületes jóra való zongora- és hegedüstemterek — szubvenció nélkül. Aki pedig művész akar lenni, az kénytelen menni, nagyobb zenei titánokkal rendelkező városokba, hogy képességeit tökéletesen kicsiszolja. A zenedét a zenei élet teremtette meg azért, hogy mint központ, világító fátylával, erős, hatalmas léptekkel vezessen, nem pedig azért, hogy mint a rossz gebe, ostromcsapásra mozgassa csak megrogyott inait.

Debrecennek van 75,000 lakosa és Debrecen ma, de már régóta nem szalonna és szappanváros. Olyan nagy és lelkes közönségünk van minden irányu művészi dologra, amilyennel a vidéki városok közül kevés dicsekedhetik.

És mikor fogunk mi odaérni, a hol Kolozsvár 100 év előtt volt, ahol nemsokára 100 éves jubileumot rendeznek annak az emlékére, mikor a város közönségéből alakított zenekar először adta elő Haydu „Négy évszak”-át.

Merünk-e mi arról álmodni, hogy természetesen a mi zenedénk agyon épített hangversenytermén kívül zenedkedvelő és zenetudó urak, — mert sokan vannak ám ilyenek! — valami nagyobb szabásu hangversenyművet, szimfóniát adjanak elő? Vagy szállítsuk le az igényeket. Ne mondjunk nagyobb szabásu

TULHALMAZOTT RAKTÁR MIATT

Nagy ár leszállítás

ROZSA LAJOS

Női felöltő- és kalapáruházban
Debreczen, Kistemplom-bazár

dolgot, ne kívánjuk Wagnert, Csajkovszkyt, Brahms-ot, elégedjünk meg például Haydu Requiemjével, avagy Griegnek vonós zenekarra írt darabjaival. Azután — úgy mellékesen, kérem — a magyar zeneszerzők is irtak ám néha-néha jó dolgokat. Major, Buttykay, Farkas Ödön is megérdemelné a debreceni zenede elismerését.

Csakhogyn természetesen ahhoz, hogy zenei életet teremtsünk, hogy a csendesen nyugvó vért lüktető mozgásba hozzuk, — cselekedni is kell. Nem teremtésről van itt szó. Hála isten vannak már elegenden városunkban, kik be vannak avatva a so-lé-mi-fa rejtelmibe, — de szervezni kellene, először akarni, azután tudni.

Épen ma hallom egy uri embertől, hogy Farkas Ödön, a kolozsvári zenede igazgatója, kolozsvár zenei életének szive felajánlotta, hogy ha a debreceni filharmonikusok (hol vannak?) eljászanák bármelyik zeneművét, Zách Klárát, vagy pályanyertes magyar tárgyú szimfóniáját, — Kész szívességgel eljönne vezényelni. — De kit? — mit? — A zenede ugyan soha össze nem szed egy filharmonikus zenekart.

Arra vár talán, hogy majd csak kialakul az — a tüzoltó zenekarból.

Hangversenyre sem lehet kilátásunk az idén, — filharmonikus zenekar megalakítására, szereplésére pedig nem is gondolhatunk.

A zenede vezetősége nyugszik, s a diszesen felemelt palota felett álmosan terjeszti ki két szárnyát — a halálos csönd.

— il.

A műkiállítás megnyitása.

— nov. 20.

A debreceni műpártoló egyesület első műkiállítása tegnap este megnyilt.

Gyors munkával elrendezték a Budapestről érkezett szép és értékes anyagot és délután 4 órára készen volt mind a három terem.

Az I. és II. terem foglalja el a tárlat, a III. ik teremben van a Lőfkovits-féle becses gyűjtemény van elhelyezve.

A kiállítás területére délután 5 órakor bocsátották be a közönséget. Csakhamar egészen megtelt mind a három terem diszes seregével a művészi esemény iránt érdeklődőknek. Megjelent a városi hatóság, a műpártoló egyesület tárlatrendező-bizottsága s a város értelmiségének színe-java. Igen szép számmal voltak képviselve a debreceni nők, akik a nemes ügyek, a művészeti szép célok igazán lelkes pártfogói

Este 6 órakor megzendült Rác Ká-

roly zenekarának muzsikája s az előkelő közönség várta az ünnepies megnyitást.

Félhétkor megérkezett Puky Gyula főispán, *Simontfy* Imre polgármester és *Komlóssy* Artur főjegyző kíséretében.

A tárlatrendező bizottság nevében dr. *Csikos* Sándor felkérte a főispánt a tárlat megnyitására

Puky Gyula főispán örömmel tett eleget a felszólításnak. Debrecen, ugymond, gyakran vádolják azzal minden alap nélkül és igazságtalanul, hogy a közművelődés terén nem tölti be hivatását teljes áldozatkészséggel. Erre fényes cáfolat egyebek közt az, hogy éppen a legfontosabb közművelődési tényezőkre, az iskolákra Debrecen városa évenként kétszázhetvenezer koronát költ.

Fényes cáfolat más nemes irányu, nemzeti művelődésünk fejlesztésében buzgólkodó debreceni intézmények virulása és felkarolása mellett ez a szép és gazdag kiállítás is.

A műpártoló egyesület még alig egy pár hete, hogy megalakult és ime máris ily meglepő s igazán nagyszerű sikert ért el.

Erre azt mondhatják a vádaskodók, hogy az e tárlaton összehalmozott becses műalkotások nem debreceni művészek munkái.

De ezt józanul hibának vagy Debrecen kisebbitésére felhozni nem lehet.

Hiszen a művészet a fővárosban virágzik teljesen; azonban a művészek a vidékről költöznek az ország szívébe s a vidékről merítik az ihletet, az alkotásra hevítő szép anyagot. A tiszaparti füzes, a balatoni táj, a Hortobágy rónája, a hegyek sziklái közt esörrenő patak, ezek az örökszép tárgyak lelkesítik, inspirálják festőművészeinket, akik ugyszólván össze vannak forrva a vidékkel.

A főváros a fának hatalmas törzse, de a vidékre ágaznak szét a fa életadó gyökerei.

Ezeket a gyökereket erősíteni szép hiyatása a vidéki műtárlatoknak és hivatása a debreceni műpártoló egyesületnek is, hogy a gyökerekből minél több erőt szívhasson magába a törzs.

E munka sikere érdekében támogatásra szólítja föl Debrecen művelt közönségét, különösen pedig a minden szépet hevülő debreceni nőket, akiknek segítségével reméli, hogy a műpártoló egyesület e legelső vállalkozása diadalt arat.

A kiállítást megnyitottak nyilvánítva.

Lelkes éljenzés zugott végig a termeken e szép és komoly megnyitó beszép után.

Rác Károly rázendített a Rákó-

czira s a főispán nagy társaság kíséretében végig nézte a gazdag és változatos tárlatot.

*

A tárlaton összesen 156 mű van kiállítva. Ezek legnagyobb része, 121 darab, olajfestmény.

A kiállítás azanban nemcsak számban, de értékben is kiválóan gazdag.

Nagyon helyes érzékre vall a képzőművészeti társulat részéről, hogy nem küldött sem ugynevezett lármás hatásu, feltűnést keltő műveket, sem pedig a többi közül nagyon kimagasló alkotásokat. Ugy látszik az volt a törekvés, hogy egyöntetű művek kerüljenek össze bizonyos művészi összhangban, melyek mintegy hü képét mutassák be képzőművészetünk mai átlagos értékének.

Ezt a törekvést nem tudjuk eléggé dicsérni. Mert végre is ez a debreceni kiállítás nem lehet a legújabb alkotások bemutatásának csarnoka. Hanem igenis kell, hogy szépérzékünk kielégítése mellett a közönséget mintegy utba igazítsa, felvilágosítsa arról, hogyan áll ma a képirás? Mik az eszközei, minő az iskolája? mely eszmék, gondolatok, érzések, törekvések izgatják?

Szerény keretben erről elég hü képet ad ez a kiállítás. Kár, hogy történeti tárgyú festőművészetünk egyáltalán nincs bemutatva. Egyetlen ily szellemű kép van a tárlaton: *Greguss* Imrének a szegedi zászlóalja az 1849. március 5-iki szolnoki csatában. Ez azonban csak tárgyánál fogva tartozik oda; de bár esinos munka, nem nagyobb szabásu.

Egyébként, ismétlem, az összeállítás ügyes kézre vall. A tájképeken, az életképeken, a tanulmánytejeiken, a magyar és idegen jelenetképeken és az egy pár arcképen egyaránt megfigyelhető a divatos modor, a képirás mai szelleme és előszeretete bizonyos színek, hangulatok iránt. Látjuk, hogy a festőművészet szakított az általános művészi munka és törvényeivel és egyre jobban érvényesíti a színek világában az egyéni felfogás, a saját külön látás jogait. Viszont azonban örvendetes, hogy a tulzások, a szertelenségek nem kerekednek felül.

A *Grünvald* Béla képtelenül szecsiós képét nem említve a báró *Mednyánszky* László egy és *Kacziány* Ödön két művén észlelhető leginkább az egyéni látás uralkodása. De ez mind a három igen érdekes és értékes alkotás. *Mednyánszky* képén az eső után észlelhető párolgás köde ömlik el a tájon, *Kacziány* két képén pedig a kék színek tobzódása művészi hatások közt rendkívül sejtelmes, álomba ringató mély benyomást kelt.

Nevezetes alkotások a tárlaton: *Ba-*

Karácsonyi ajándéknak a legkedvesebb egy életnagyságu **Platni** Agnazell vagy **Pastell** kép. Ilyen képek elő-
o o o o állítására o o o o

legjobban és legolcsóbban **HARTH GUSZTAV** fényképész képes.
Piacz-u. 34. sz. a.

ditz Ottó pompás képe a Vagyok olyan legény, mint te; továbbá Vastagh Géza remek tyukjai és kakasa a téli szemétdombon; továbbá Peske Géza, Neogrady Antal, Jendrászik Jenő, Tölgyesy Artur, Tull Ödön, Brodsky Sándor, Bruck Lajos, Magyar Mannheimer Gusztáv, Bihari Sándor, Hegedüs László és Hány Gyula képei.

Az anyag mindenesetre oly változatos és gazdag, hogy érdemes az alapos nézelődésre.

*

A debreceni kiállítók dicsősége, hogy nem rinak ki a keretből, sőt határozottan becsületet szereznek esetüknek.

Bakoss Tibor tehenei, debreceni vázlatképei, Pálffy József Legelőn és Szélesend alatt című két alkotása, Kovács János Szalonna sütője s Rajzó arcképe nem maradnak értékben a jeles művek mögött. Bosznay Istvánt már nem írjuk a debreceniek sorába; de akár itt, akár a fővárosiak közt az ő csinos, kedves képei szintén számot tevők és figyelemre méltók.

Egyáltalán tanulságos és élvezetes az egész tárlat és őszintén kívánjuk, hogy ezrével keressék fel a látogatók. A kiállítás megérdemli a teljes siker.

H I R E K.

N a p l ó.

- Műkiállítás a városházán. — Nyitva mindennap délelőtt 10—1-ig, délután 4—7-ig.
- Iparmúzeum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.
- Nov. 21. A jog és pénzügyi bizottság ülése a városháza kis tanács termében délután 3 órakor.
- Nov. 23. A gazdasági munkás és cselédpénztár ügyében értekezlet d. e. 11 órakor a városháza kis tanács termében.
- Nov. 23. A jótékony nőegylet választmányi ülése az árvaházban d. u. 3 órakor.
- Nov. 26. D. u. 3 ó. Városi rendes közgyűlés.
- Nov. 30. A h.-nánási vasut részvénytársaság gyűlése d. e. 9 órakor, a városházán.
- Dec. 20. A Székely Bazár megnyitása.
- Dec. 22. Városi tisztújító közgyűlés.

* **Debrecen népesedése.** Simonffy Imre polgármester már elkészítette a novemberi közgyűlésre két hónapra szóló jelentését, mely érdekes képet nyújt Debrecen rohamos népesedéséről. A legutóbbi két hónap alatt Debrecenben született 488 gyerek s ezzel szemben 260 egyén hunyt el. A születések tehát 228-al mutták felül a halálozásokat, ami nagyon szép eredmény.

* **Gazdasági és munkáspénztár Debrecenben.** Hajdu megye területén már megindult a mozgalom, hogy különböző helyeken felállítsák a gazdasági és munkás pénztárakat, de Debrecenben az e tárgyban összehívott első értekezlet nem volt határozatképes. Epen ezért Puky Gyula főispán e hó 23-ára, vasárnap d. e. 11 órára a városháza kis tanács termébe újabb értekezletet hívott össze. Tekintettel a humanus célra, figyelmébe ajánljuk ezt az érdekelt gazdaközönség figyelmébe.

* **Változás a postán.** A kereskedelmi miniszter Butkovics János posta és táv-

írdá gyakornokot Szatmárról Debrecenbe, Plivelics Milán posta és táviró segéd-tisztet pedig Debrecenből Szatmárra helyezte át.

* **A tüzoltóság és a képkiallítás.** A műpártoló egyesület nagy buzgósággal rendezte első műkiállítását, de a lámpaláz miatt egy némely dologról megfeledkezett. Így a többi közt elfelejtette, hogy a Nemzeti Szalonban támadt tűz nem pusztított volna el becses képeket, ha a midőn a kárpitos a keletkezett veszedelemtől megijedve elfutott, tüzoltó lett volna jelen. Ajánljuk tehát a rendezőség figyelmébe, hogy a kiállítás területén adjon egy kis helyet egy hivatalos szolgálatot végző tüzoltónak, vagyis kérje fel a tüzoltó testületet, hogy míg a műkiállítás nyitva lesz, rendeljen ki minden napra délelőtt és délután egy-egy tüzoltót, nehogy tűzveszedelem esetén a kiállítás összes anyaga elhamvadjon.

* **Mérnöki hivatal.** A mérnöki címmel napról-napra több visszaesés történik. Soha mérnöki szakiskolát nem látott emberek is használják ezt a címet, természetesen nem önámításból, hanem, hogy másokat ámítsanak s olyan munkákra kapjanak megbízásokat, amelyeket tulajdonképpen csak diplomás mérnökök véggezhetnének. Építkezést, földmérést, tagosítást derűre-borura intéznek, vezetnek, s a címmel való visszaélés csak akkor derül ki, ha egy-egy jól sikerült ügyletök a büctető törvényszék elé kerül. — Budapesten aránylag kevesebb a mérnöki címmel való szélhámoskodás, de annál tömegesebben fordul elő a vidéken. A mérnökök több ízben sürgették már a baj orvoslását s most kamarai szervezet létesítésével akarják a többek között a mérnöki cím használatát is rendszabályozni. A szervezkedési akciót már megindították s eziránt aláírási ivateket körnöznek.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: Özv. Nyíri Jánosné ev. ref. 42 éves, Almássy Erzsébet ev. ref. 15 hónapos, özv. Kovács Józsefné ev. ref. 68 éves, Szakács Ferenc ev. ref. 4 éves, Kádár Lajosné ev. ref. 65 éves, özv. Németi Istvánné ev. ref. 67 éves, özv. Guszmán Róbertné ev. ref. 73 éves.

* **Áthelyezések a honvédségnél.** A honvédelmi miniszter legutóbbi rendeletével a következő tényleges honvéd lovas és gyalogos tiszteket helyezte át:

A honvéd huszárezrednél: Sztankay Rezső főhadnagyot a kassai 5. honvéd huszárezredtől a debreceni 2-ik honv. huszárezred állományába, dr. Osváth Gergely I. oszt. ezredorvost a gyulai 2. honvédgyalog ezredtől, a debreceni 2. hönv. huszárezred állományába.

A gyalogságnál: Bittermann Gyula főhadnagyot a nagyszombeni 23. honv. gyalogezredtől a debreceni 3. honvéd gyalogezred állományába, Bokor István főhadnagyot a debreceni 3. honvéd gyalogezredtől a nagyszombeni 23. honv. gyalogezred és Novotni Rezső hadapródot a debreceni 3. honv. gyalogezredtől a kassai 9. honvédgyalogezred állományába helyezte át.

* **Új ügyvéd.** Dr. Vargha Lajos, ki jogi tudományait a debreceni főiskolában

végezte, a napokban letette Kolozsvárott az ügyvédi vizsgát. Irodáját Kis-Várdán fogja megnyitni.

* **Eljegyzés.** Dr. Székely Farkas k. táblai tanácsjegyző eljegyezte Mészáros Irén kisasszonyt, néhai Mészáros József volt kir. törvsz. bíró bájós leányát.

* **A hajdu-nánási vasut részvénytársaság** e hó 30-án d. e. 9 órakor a városháza kis tanács termében gyűlést tart.

* **Gazdag szegények.** Bizony mikor a beállott hideg időben alamizsnáért nyújtja ki kezét felénk valami házaló koldus, de hogy is gondoljuk, hogy a legtöbb esetben több pénze van a rongyos embernek, mint olyik kishivatalnoknak egy a hónap vége táján. Tegnap is egy szármalmas külsejű zsidó gyereket fogott el a rendőrség, a kiről azt gondolhattuk volna, hogy napok óta nem evett. — Adamovics Jakó nak hívják s M.-Szigetről gyalog jött Debrecenbe s ott is végig koldulta engedély nélkül a házat, Mikor megmotozták több mint 30 koronát találtak Adamovicsnál, akit hazatoloncoltak illetőségi helyére, de miután volt pénze: saját költségén.

* **Az ideai dohánybevéltások.** A dohánybevéltásokat Debrecenben és környékén a következő időben eszközlik az idén: Debrecenben december 15-től február 28-ig. — Hajdu-Dorogon december 9-től február 20-ig. Érmihályfalván január 2-től 28-ig. A dohánybevéltásoknál felügyelő közigazgatási biztosokul a debreceni beváltáshoz Acs Nagy Lászlót, a hajdu-dorogihoz pedig Zoltán Ferencet nevezte ki Rásó Gyula alispán.

* **Békeltető bizottság ülése.** Az ipar-testület békeltető bizottsága tegnap délután 4 órakor gyűlést tartott Berecky Lajos rendőrfogalmazó iparhatósági megbízott elnöklete alatt, melyen mintegy 10—12 panaszos ügyet intéztek el.

* **Betöréses lopás.** Burai Bálint alsó-józsai lakos kívül dolgozgatott a mezőn, ezalatt ismeretlen tettes befeszítette a lakása ajtaját, s mintegy 40 korona értékű holmit elloptott. A csendőrségnél jelentést tett az esetről, — a tettesnek már nyomában vannak.

* **Hoff Albert ékszerész értesíti a n. é. közönséget,** hogy a városház alatt arany és ezüst ékszer-üzletét és műhelyét piac-utca 29. sz. a városházával szembe a debreceni sörház épületébe, emeletre helyezte át, a hol arany és ezüst ékszer és óra-raktárát dusan felszerelve, meglepő olcsó árban a legszebb kivitelű a t. vevőközönség b. figyelmébe ajánlja. — Valamint minden e szakba vágó megrendelések javítások és vésnöki munkák jutányos árban készíttetnek.

KÖZIGAZGATÁS.

A jog és pénzügyi bizottság ülése.

Közgyűlési tárgyak.

— nov. 20.

Tegnap már kivonatosan közöltük a jog- és pénzügyi bizottság e hó 21-én tartandó ülésének tárgysorozatát, melyet véglegesen tegnap állítottak össze.

A ülés részletes tárgysorozata a következő:

1. Belügyminiszter urnak az ev. ref. róm. kath. és ág. evangélikus iskolák építéseihez közgyűlésileg megszavazott 12000 korona függő költsön felvételét jóvá nem hagyó leiratai.

2. A világitási vállalat üzleti szabályzatának belügyminiszter ur leiratához

képezt való módosítása, illetőleg eme módosításra vonatkozó javaslat.

3. A városi gyámpénztárban, városi házipénztárban s egyéb pénzalapokban felgyűlt és jelzálogi biztosítékra ki nem költsönözhető pénzek elhelyezési módzata iránt teendő javaslat.

4. Főszámvevői és felügyelő bizottsági javaslat a pénztári feleslegeknek cheque számlán elhelyezésére vonatkozólag.

5. Főszámvevői jelentés a forgótőke pénztár rendezése iránt.

6. Stark Márton pallagi bérlőnek épület javítási költségei megtérítése iránti kérvénye.

7. A székes fővárosnak átíratva a póttartalékosok behívásáról szóló törvényjavaslat elvetése iránt a képviselőházhoz intézett feliratának támogatása tárgyában.

8. Szepesvármegye közönségének átíratva Magyarország területének a Gráci ítélet által a Kátpáti tenger szemnek Gácsországhoz csatolásával tervbe vett esonkítása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának hasonló szellemű felirattal támogatása iránt.

9. Egyéb netán sürgős s folyó ügyek.

× **Teljes tanácsülés.** Ma, csütörtökön d. e. 9 órakor *Simonffy Imre* kir. tan. polgármester elnöke alatt teljes tanácsülés lesz a városháza kis tanács termében, a melyen a november hó 26-án tartandó városi közgyűlés tárgysorozatát készítik elő.

× **Debrecen közigazgatása.** *Simonffy Imre* kir. tan. polgármesternek a közgyűlés elé terjesztendő jelentése szerint az elmúlt szeptember és október hónapban a rendőrség által letartóztatott 539 egyén s ebből a kir. ügyészségnek átadatott 5 ember. A rendőrfőkapitány útján kiadott 73 iparipazolvány és 108 munkakönyv. Állami adóban Debrecen város bel- és külterületén befizettetett 119,096 korona 80 fillér. Házasságra lépett 73 szerelmes pár. Ezek az adatok érdekesebb részei a jelentésnek, mely szerint a közegészségügyi viszonyok a város területén elég kedvezőek voltak.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Egyházkerületi közgyűlés.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerületnek tegnap reggel nyílt meg az őszi közgyűlése. A világi és egyházi tagok rendkívüli nagy számban jelentek meg.

Jelenvoltak: *Horthy István, Thaly Kálmán, Uray Imre, gróf Tisza István, Puky Gyula, Ritoók Zsigmond, Luby Géza, Kulín Imre, Domahidy Elemér, Lengyel Imre, Hajnal István, Széll Kálmán, Mezőssy Béla, Dávidházy Imre, Szele György, Fráter Béla, Görömbey Péter, Garró Gyula, Dóczy Imre, Jakics Gábor, Erőss Lajos, Juhász Mihály, Kiss Albert, Balogh Ferenc, dt. Pallagi Gyula, Rásó Gyula, dr. Papp Tibor, Simonffy Imre, Márk Endre stb.*

A gyűlésen *Kiss Áron* püspök és *Dégenfeld József* gróf főgondnok elnökölt. A gyűlést pontban 9 órakor nyitotta meg *Kiss Áron* püspök rövid imával. Majd a püspöki megnyitó beszédét olvasta fel *Zsigmond Sándor* főjegyző, melyet általános helyesléssel és éljenzéssel fogadott a közgyűlés. Ezután *Erős Lajos* állott fel, köszönetet mondva a szép, nagy és mély igazságokat magában rejtő püspöki beszédért.

A gyűlés tagjainak számbavétele s a gyűlésen meg nem jelentek számbavétele után gróf *Dégenfeld* elnök meleg szavakban emlékezett meg *Szabó János, Szabó Károly* esperesek és *Ujfalussy Miklós* volt gondnok haláláról. A főjegyző jelentette azután, hogy néhai *Szegedi Antal* szatmári gondnoknak *Luby Béla*, a nagyszalontai egyházmegye gondnokának gróf *Tisza István* lett utóda. Jelentette továbbá, hogy néhai *Baczonyi Lajos* utóda dr. *Bartha Béla*, néhai *Némethy Lajos* tanácsbíró utóda *Szeremley Sámuel* lett.

*Ozvegy Tisza Kálmán*né köszönő levelének felolvasása után a lelkész, tanító- és tanítónőképességi vizsgákról szóló jelentések következtek.

A következő tárgyak hasonlóképpen jelentések voltak, melyeket hozzá szólás nélkül vett tudomásul a gyűlés. A gyűlés legfontosabb tárgya a *Puky Gyula* tanácsbíró indítványa volt, a *Debrecenben felállítandó harmadik egyetem* ügyében.

Az indítvány azt javasolja, hogy az egyházkerület a budapesti tudományegyetemen a prot. teológiai fakultás mellőzésével a *harmadik egyetemnek Debrecenben való felállítása mellett foglaljon állást* és mondja ki a közgyűlés, hogy a harmadik egyetemnek felállítását országos fontosságúnak tartja; előterjesztést tesz a közgyűlésnek, hogy mielőbb tegye meg a lépéseket a harmadik egyetemnek Debrecenben leendő felállítására iránt.

Thaly Kálmán örömmel üdvözi *Puky* indítványát, hozzájárul a bizottsághoz való utasításhoz és ezzel egyidejűleg azt is javasolja, hogy az indítvány-*Puky Gyulát* is hívják meg a bizottsági gyűlésre, hogy ott is kifejtthessék nézetét.

A közgyűlés egyhangulag fogadta el a határozati javaslatot a *Thaly Kálmán* indítványával együtt. A gyűlést ma folytatják.

Az ispotályi ev. ref. bizottság tegnap délután *K. Toth Sámuel* elnöke alatt ülést tartott, a melyen folyó ügyeket intéztek el s több szegényt vettek fel a szegényházba.

Emléktábla a főiskola imatermében. Megírtuk annak idején, hogy a főiskolai akadémiai ifjuság egyhangú határozattal kimondta hogy az 1848—49-es idők emlékére a főiskola imatermében emléktáblát állít fel. Ez ügyet a tanári kar is magáévá tette s a most folyó egyházkerületi gyűlésen is tárgyalás alá kerül. Az ifjuság által kiküldött bizottság *Nagy Sándor* vezetése mellett tegnap délelőtt tisztelgett *Thaly Kálmán, Mezőssy Béla, Luby Géza* és *Madarász Imre* orsz. gyűl. képviselőknél, a kik támogatásukat mindnyájan meg is ígérték.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Nov. 20. csütörtökön *Katalin*, daljáték.
Nov. 21. pénteken *Katalin*, daljáték.
Nov. 22. szombaton *Katalin*, daljáték.
Nov. 23. vasárnap d. u. *Régi szerető*, népszínmű, este *A zalameai bíró*, színmű (*Ujházy* Ede vendégjátéka)

— (Az atyafiak.) *Csiky Gergely* színműve általában jó előadásban került színre. Annyi boszantó nyelvbötlés, szerep nemtudás rég nem halmozódott ugyan össze egy est keretében, de másrészt a rendezés s két szereplő játéka elsőrendűvé

avatta az előadást. *Hahnel Aranka* a finom művészi lelemény színeivel remekül alkotta meg a fő női szerepet. Alakítása tökéletes műelvezetést szerzett a kis közönségnek. *Krémer Jenő* szintén mesteri, egyszerű eszközökkel felejthetetlen figurát csinált a lomha elősiből. Jók voltak továbbá *Ebergényiné, Klenovits* és *Sebestyén*.

— (A közönség fázik.) A debreceni színháznak olyan vendége van, aki még eddig soha sem volt itt: a hideg. Első eset, hogy a közönség valóságosan didegve ül a nézőtéren s a mi a fagyos állapotnál is veszedelmesebb, a színházat szél járja keresztül-kasul. Ezen a bajon segíteni kell. Mindenek előtt jobban kell fűteni a színházat. Továbbá figyelmeztetjük azt a kit illet, hogy a nagy csillár fölött van egy nyílás, mely tavasz vége felé, mikor türethetetlen már a forróság a színházban, fölötte alkalmas a szellőztetésre. De télen ezt be szokás csukni, egyrészt hogy a fűtés eredménytelen ne maradjon, másrészt meg, hogy a szelek szárnya ne verdesse végig a Szibériává változtatott nézőtéren megfagyásra károsított közönséget.

TAVIRATOK.

Az ál Matuska nejének levele.

Budapest, november 19. (*Saját tudósítónktól*.) A szédelő ál Matuska gróf neje ma Kőrösbányáról levelet küldött a budapesti főkapitánynak, kijelentve, hogy mikor férjét leleplezték, elbucszott családjától és azt mondta, hogy Budapestre megy állást keresni. Ha nem kap állást, a Dunába öli magát. — A rendőrség nyomoz.

A soproni bankbukás.

Sopron, nov. 19. (*Saját tudósítónk távirata*.) A soproni bankügyben a kuria a zalaegerszegi törvényszéket delegálta. A kuria végzésének megokolásában arra hivatkozik, hogy a soproni királyi törvényszék bíráiból a bűnvádi perrendtartásban megállapított okok miatt tárgyaló tanács nem alakítható. A főtárgyalás napját a zalaegerszegi törvényszék fogja megállapítani.

Gabonatözsde.

Budapest, november 20. (*Saját tudósítónk távirata*.) (Déli zárlat.) Buzakinát mérsekelt, vételkedv korlátolt. Nyugdtt irányzat mellett 33,000 métermázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabona-nemek nyugodtak. Idő: hideg.

Buza októberre	0.00—00.
„ áprilisra	7.67—68.
Gabona áprilisra	0.00—00.
„ októberre	6.65—66.
Zab	6.36—37.
Tengeri májusra	5.78—79.
Repce	11.90.—12.00

Regénycsarnok.

A PÁNDY-KISASSZONYOK.

— Regény. —

Irta: *Rudnyánszky Gyula.*

Folytatás

19.

Pándy György egész családjával végkép átköltözött Adorján kastélyába. A lakást teljesen elfoglalták: magának Adorjának mindössze két szoba jutott meg egy kis fürdő, melyben az ápoló inasát helyezték el. Pándyné eleinte azt akarta, hogy Adorján számára néhai felesége elzárt lakosztályát rendezzék be. Azok a szobák ugyanis üresen állnak, a többi szobákban a nélkül is alig fér el Pándyné 6 nagysága a leányaival.

Pándy György, a ki mióta átvette az Adorján kétezer holdjának önálló kezelését és nem szorult többé a Spitzer Gerzonokra, végkép papucs alá került, — csak a vállát vonogatta.

Pándyné tehát kiadta a rendeletet, hogy az öreg nagyságos urat át kell költöztetni a néhai felesége szobáiba.

— Kulesárné, nyissa ki a szobákat! Az asszonyos holmikát áthordjuk a mi lakosztályunkba, az öreg urnak pedig a bőrgarnitúrát és a vaságyat kell az egyik szobába állítani. A szalonberendezést egészen meghagyjuk neki.

A kulesárné könyörgésre fogta a dolgot.

— Ne tessék azokat a szobákat bolygatni, nagyságos asszony.

De Pándyné nem hallgatott az öreg eselédre.

Azonban tervét még sem hajthatta végre. Mert Pándy Adorján, mikor megtudta hogy mit akarnak vele, mintha egyszerre felgyógyult volna, magasan fölemelkedett a székében, megfenyegette Pándynét és haragosan, hörögve mondá:

— Vigyázz, Klára! Ne haragits magadra! Még nem a tiétek itt semmi! Ne élj vissza nyomorult állapotommal!

Pándyné elszégyelte magát, valami kifogást, mentséget hebeget; aztán maradt minden a régiben.

Annál alaposabban megváltozott, átalakult a Pándyék élete.

Egyszerre, váratlanul még Adorján életében megvalósult a család régi álma. Ott laktak a Pándy-kastélyban és most már tetőtől talpig, modorban, ruházkozásban, életmódban, szokásokban és igényekben, igazi Pándyak voltak! Vigan éltek és zajosan, könnyelműen és gond nélkül. Pándy Adorján ugyan még élt, de azért nem igen kellett neki elszámolni. Pénz sem igen sok kellett neki. Minden nyáron két-három hónapra elküldték őt az ápoló inasával a pöstyéni vagy trensenyi fürdőbe. Ez volt a legnagyobb kiadás, a mit a szegény beteg fölemészített, Pándy György különben is gyámja lett Adorjának és elég függetlenül rendelkezett a gazdag, béna ember vagyonával.

A Pándy-kisasszonyok pompásan beletalálták magukat az új helyzetbe. Elfoglalták a társadalomban méltó helyüket. Ünnepezték, bálványozták őket mindenütt.

Mikor a három patkósi irnok először látogatott el hozzájuk a kastélyba, egészen másként fogadták régi udvarlóikat, mint azelőtt. Először is kijelentették, hogy semmi Helén meg Eliz vagy Alice többé! Az ő nevük Ilona és Erzsike meg Jolán. Pándy Ilona. Pándy Erzsike és Pándy Jolán. Semmi szükségük a Pándy-kisasszonyoknak, a Pándy-kastély szép lakóinak afféle idegen hangzásu ka-

sírozott előkelőségre. Nevetséges! Helén meg Alice! Mikor az ő nevük Ilona és Erzsike és Jolán.

Mindezt Erzsike hadarta a legkómolyabban. És a három udvarló igazat adott nekik.

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Ma csütörtökön, november 20-án

Semsey Mariska vendégfelléptével

Katalin.

Eredeti daljáték 3 felvonásban.

Személyek:

II. Katalin, Oroszország cárnője Semsey M.
Gróf Guracky Leó — — — Karacs Imre
Chevalier Télémaque — — — Szilágyi Aladár
Germain Duplessis — — — Aldor Juliska
Anica, kedvese — — — K. Hegyi Lili
Buranov Iván, herceg — — — Virágháty Lajos
Gróf Suderland O. kincstárnok Farkas Béla

Holnap pénteken, november 21-ikén

Katalin.

Daljáték.

sé halhólyag elismeri legbiztosabb óvszer, eredeti párisi csomagolásban. Orvosi tekintélyek ajánlata szerint teljesen biztos és ártalmatlan, tuczatja 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. **Capot americans** (rövid): 4, 6, 8, 10. **Diana-öv** (havi kötszer) 8—11 korona. Dusan felszerelt raktár: **irrigátorok, fecskendők, suspensoriumok** stb. Pessarium oclusivum. Mezinga tanár szerint csak orvosi rendeletre adatik ki.

Uj! Aut vaginal spray! **Uj!** a legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség ára kor. 15. Képes árjegyzéket, zárt borítékban, titoktartás mellett.

Keleti J. orvos-sebészeti mű- és kötszergyár. Alapítva 1878.
Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 17.

**A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.**

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utáztatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel jesszel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árbán a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

339. szám.

Az ISTVÁN gőzmalom-társulat ÖRLEMÉNYEINEK ÁRJEGYZÉKE

az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános malomgyűlésen megállapított s 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Szám	Kötelezettség és engedmény nélkül, készpénzfizetés mellett. Zsákkal együtt	100	Zsákonként a 85 kilogr.
		kiló	
A.	Asztali dara nagyszemű	28	—
B.	„ aprószemű	27	—
0.	Királyliszt	27	—
1.	Lángliszt kivonat	26	—
2.	Elsőrendű zsemlyelisz	25 40	—
3.	Zsemlyelisz	24 40	—
4.	Elsőrendű kenyérlisz	24	—
5.	Közép kenyérlisz	23 40	—
6.	Kenyérlisz	22 60	—
7.	Barna kenyérlisz	19 60	—
7 ^{1/2}	„ „ II.	17 20	—
8.	Takarmányliszt	12	—
11.	Finom korpá zsákkal	8 80	—
11.	„ „ zsák nélkül	8 40	—
12.	Durva korpá zsákkal	8 80	—
12.	„ „ zsák nélkül	8 40	—
	Csirke buza zsák nélkül	8	—

A zsákok súlytartalma, — tetsvult tisztasulynak véve;

A. B. 0—6. számig 85 kiló.
7. és 8. szám 70 „
11. 12. 50 „

Debreczen, 1902. november 20.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület,
szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszítések, érmek és ki-tüntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerék-párosok, evezősök, vitorlások, athleták, lövészek, tornászok dalárok, vadászok, veteránok, tűzoltók. stb. számára.

**Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé.
Elsőrendű ajánlatok.**

Rosenthal malomban megnyílt az OLAJMALOM.

Készíti tökmagból, napraforgó
repcze és kenderből a
legjobb olajat.

Az őrlő malomban sima, szitált
és pille őrlést, tengeri és árpa da-
rálást a legjutányosabb árban gyor-
san elkészítve.

Olajmagvakat a legnagyobb napi áron
vásárlók. Tisztelettel

Rosenthal Dániel.

Szőlőoltványok

szokvány minőségben és európai nemes
gyökere és sima vesszők mélyen leszál-
lított áron. Oltványok ezre 90—100 frt.
Mindenik a legkiválóbb bor és csemegefajokból, fajtisztán,
teljes jótállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg
nem felelne, úgy az oda és visszazárási költséget, va-
lamint a megrendelő által kifizetett beszállítási hiány nélkül
azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét
az én költségemen házához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia csemeték és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az
egyedüli, melyből oly örök kerítés nevelhető pár év
alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nem hogy em-
ber, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatol-
hatnak át, úgy, hogy a bekerített részek teljesen kulcs-
szal zárhatók. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott
ültetési és kezelési utasítás mellékeljük. Bővebb
rajzok és vegett szemes fénynyomstu díszes árjegyzékek
ingyen és bérmentve küldetnek rendelési kötetletesség nél-
kül. Az árjegyzéken kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki-
címét egy levelező lapon tudhatja, mely nincsen az a ház
vagy család, ahol annak tartalmát használni ne fordítanák,
városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál
egyaránt így még szoknak is érdeklődni, kik rendelni
semmit sem akarnak mert benne számos oly közlemények fog-
laltatnak melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Kétéves, óriási jövedelmet bizto-
sító voltánál fogva, ennek te-
nyesztése majd minden gazda-
ságban az utóbbi időben rendki-
vül elterjedt.

Czím: „Érmelléki Első Szőlőoltvány-Te-
lep.” Nagy-Kágya u. p. Szekelyhid.

Kert berendezések, tervkészítés saját
bokraimmal.

Alkalmi vétel!

Van szerencsém a virág-
kedvelő közönség szives tudomá-
sására hozni, hogy az őszi idény
bekövetkeztével szobai berende-
zésre szolgáló

élő disz-növényeimet

telhalmazott raktárom miatt a leg-
olcsóbb árban bocsátom áruba,
mely alkalom megragadását me-
legen ajánlom a nagyérdemű köz-
önség figyelmébe. Megjegyzem,
hogy növényeim debreczeni vízzel
vannak nevelve s így tartóság te-
kintetében minden máshonnan
hozottat felülmúlnak.

A vásár alkalmával növé-
nyeimet a városház előtti téren
fogom árulni.

Kifogástalan minőségű

jácint és tulipán-hagymáim

megérkeztek.

Kertészeti telepem megtekintését
kérem!

Kiváló tisztelettel

PACZELT JÁNOS

mag- és virágkereskedő.

Finom izlés! — Pontos kiszolgálás!

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város Főispánjától.

568/1902. F. i. szám.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város törvényhatóságának f. 1902. évi De-
cember hó 22-ik napján tartandó tisztújító közgyűlésén a városi tisztikar
azon tagjainak állásai, a kiknek 6 évre terjedő megbízatása az 1886.
XXI. t. cz. 79. §. rendelkezései szerint f. évi Deczember hó 31-ik napján
lejár, e naptól számítandó további 6 éves időszakra választás utján fog-
nak betöltetni.

Ezek a tisztviselői állások a következők:

Sor szám.	Tisztviselői állás.	évi.		Egyébb javadalmazás.
		Fizetés. Korona	Lakbér. Korona	
1.	Polgármester	7000	1000	1000 K. személyi pótlék
2.	Főjegyző	4400	800	
3.	I. Tanácsnok, mint egyszerű d árvaszéki elnök.	4000	600	
4.	II. Tanácsnok	4000	600	
5.	III. Tanácsnok	4000	600	
6.	IV. Tanácsnok	4000	600	
7.	V. Tanácsnok	4000	600	
8.	VI. Tanácsnok	4000	600	
9.	VII. Tanácsnok	4000	600	
10.	Főügyész	4000	600	1000 K. irodai általány
11.	Alügyész	2000	400	
12.	I. Aljegyző	2600	400	
13.	II od Aljegyző	2400	400	
14.	III-ad Aljegyző	2200	400	
15.	IV. Aljegyző	2200	400	
16.	I. Árvaszéki ülnök	2800	500	
17.	II. Árvaszéki ülnök	2800	500	
18.	Közgyám	2200	400	
19.	Mátai biztos	1600		Természeti lakás és 600 K. tartási általány.
20.	Házipénztárnok	2800	500	
21.	Gyámpénztárnok	2200	500	
22.	Adópénztárnok	2400	500	

Hasonlóképp választással lesznek ugyanakkor betöltendők a segéd s kezelő-
személyzet létszámában választással életfogytiglan betöltve levő állások közül azok,
a melyek a tisztújítás folyamán más állásokra való megválasztás által esetleg megüre-
sdednek.

Felhívom tehát azokat, kik a fentebb felsorolt vagy az utóbb említett állá-
sokra pályázni kívánnak, hogy elméleti és gyakorlati képzettségüket igazoló okmá-
nyokkal kelően felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám mint a kijelölő választmány
elnökéhez f. évi Deczember hó 15-ik napjának d. u. 5 órájáig annál bizonyosabban
nyujtsák bemert a később beadott pályázati kérvények csak abban az esetben fognak
figyelembe vétetni, ha azokat mint el késettettek a kijelölő választmány ennek da-
czára is elfogadhatóknak fogja találni.

Együttal figyelmeztetem a pályázókat a következőkre:

1. A VII-ik tanácsnoki állás, ha azt a tisztújításig tartandó közgyűlés meg-
szüntetendők, vagy más okból be nem töltendők fogja kimondani, a tisztújító
közgyűlésen nem lesz betöltve.

2. A polgármesteri, fő-és aljegyzői állásokra pályázók az 1883: I. t. cz. 5 §-ának
VI. pontja szerint az eme törvények 3 §-ban meghatározott elméleti képzettségek,
a tisztifő és alügyészi, valamint az árvaszéki elnöki és ülnöki állásokra pályázók
pedig az idézett t. cz. 5 §-ának VIII. pontjában megállapított képzettséget tartoznak
kimutatni. A házi, gyám és adópénztárnokra nézve az id. t. cz. 18 §-ban megszabott
képzettség kimutatása kívántatik.

3. Azokra nézve, a kik a fennebb felsorolt minősítést kimutatni nem képesek
de az 1883: I. t. cz. hatálybaléptekor már szolgálatban voltak, eme t. cz. 34§-nak
rendekezései az irányadók.

4. A pénztárnokok a városi szerv. szab. 115. 143 és 145 §§. szerint 2 évi
fizetésünknek megfelelő biztosítékot tartoznak letenni.

Kelt Debreczenben 1902 november 12-én.

Puky Gyula.

Debreczen sz. kir. város főispánja.